

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามขนาดโรงเรียน และที่ตั้ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ เครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 164 คน เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ลักษณะเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 98 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .22-.92 และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ .99 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ขนาดโรงเรียน และที่ตั้ง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณเป็นร้อยละ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลระดับปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามขนาดโรงเรียน และที่ตั้ง วิเคราะห์โดยใช้ความแปรปรวนทางเดียว (One - Way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการของซเซฟเฟ (Scheffe' Test)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัย ศึกษาปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว สรุปผลได้ดังนี้

1. ปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม ด้านการบริหารอาคารโรงฝึกงาน และด้านการบริหารอาคารพลศึกษา ตามลำดับ

1.1 ด้านการบริหารบริเวณโรงเรียน โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีแนวรั้วเครื่องหมายแสดงเขตบริเวณโรงเรียน นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาปรับปรุงการบริหาร และจัดบรรยากาศส่งเสริมวิชาการน้อย ตามลำดับ

1.2 ด้านการบริหารอาคารเรียน โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ประตู หน้าต่าง อยู่ในสภาพชำรุด เครื่องมือ อุปกรณ์ในการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย และนำผลการประเมินไปใช้ในการดูแลรักษา อาคารเรียนสม่ำเสมอ ตามลำดับ

1.3 ด้านการบริหารห้องเรียน โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุนการจัดบรรยากาศ ห้องเรียน สื่อ และอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นประจำห้องเรียน และโต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ประจำ ห้องมีเพียงพอ ตามลำดับ

1.4 ด้านการบริหารห้องพิเศษ โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนห้องพิเศษ เพียงพอ มีป้ายเตือนเรื่องความปลอดภัย การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ประเภทต่างๆ และ มีการประเมินผล การใช้ห้องพิเศษอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ

1.5 ด้านการบริหารห้องบริการ โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ เพียงพอ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพียงพอ และการดูแลรักษา ตกแต่งห้องบริการให้สวยงาม ตามลำดับ

1.6 ด้านการบริหารอาคารฝึกงาน โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ เพียงพอ นำผลการประเมินมาปรับปรุงการใช้อาคาร และมีการติดตาม ประเมินผลการใช้อาคารโรงฝึกงาน ตามลำดับ

1.7 ด้านการบริหารอาคารโรงอาหาร โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ เครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม โทรทัศน์ เครื่องเสียง ฯลฯ มีสภาพการใช้งานได้ดี โต๊ะ เก้าอี้ให้นักเรียน ครู พักรับประทานอาหารเพียงพอ และมีระบบการทำความสะอาด และบำบัดน้ำเสียที่ดี ตามลำดับ

1.8 ด้านการบริหารอาคารหอประชุม โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องในแผนปฏิบัติการ เครื่องเสียงที่ใช้เพียงพอ และมีคุณภาพ และ นำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงการใช้หอประชุม ตามลำดับ

1.9 ด้านการบริหารอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ฝาผนัง ประตู มั่นคง

แข็งแรง และไม่มีรอยขีดข่วน จัดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพียงพอ และตกแต่งบริเวณรอบห้องน้ำให้เป็นระเบียบสวยงาม ตามลำดับ

1.10 ด้านการบริหารอาคารพลศึกษา โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ อุปกรณ์กีฬา และเครื่องอำนวยความสะดวกเพียงพอ มีป้ายนิเทศแสดงคำแนะนำแนวปฏิบัติการใช้อุปกรณ์แต่ละประเภท และมีการตกแต่งอาคารพลศึกษาที่มีบรรยากาศทางวิชาการ ตามลำดับ

2. ปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามที่ตั้ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

โดยรวม พบว่า โรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ และโรงเรียนในอำเภออรัญประเทศ โรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น โรงเรียนในอำเภอลองหาด มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มากกว่าโรงเรียนในอำเภออรัญประเทศ โรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น โรงเรียนในอำเภอลองหาด

3.1 ด้านการบริหารบริเวณโรงเรียน พบว่า โรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ และโรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารบริเวณโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารบริเวณโรงเรียน มากกว่าโรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น

3.2 ด้านการบริหารอาคารเรียน พบว่า โรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ และโรงเรียนในอำเภออรัญประเทศ โรงเรียนในอำเภอลองหาด โรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารอาคารเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารอาคารเรียน มากกว่าโรงเรียนในอำเภออรัญประเทศ โรงเรียนในอำเภอลองหาด โรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น

3.3 ด้านการบริหารห้องเรียน พบว่า โรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ และโรงเรียนในอำเภออรัญประเทศ โรงเรียนในอำเภอลองหาด โรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น มีปัญหาการบริหาร

อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารอาคารหอประชุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนในอำเภอเขาคกรรจ์ มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารอาคารหอประชุม มากกว่าโรงเรียนในอำเภออรัญประเทศ โรงเรียนในอำเภอคลองหาด โรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น

3.9 ด้านการบริหารอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม พบว่า โรงเรียนในอำเภอเขาคกรรจ์ และโรงเรียนในอำเภอเมืองสระแก้ว โรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น โรงเรียนในอำเภอคลองหาด มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนในอำเภอเขาคกรรจ์ มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม มากกว่าโรงเรียนในอำเภอเมืองสระแก้ว โรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น โรงเรียนในอำเภอคลองหาด

3.10 ด้านการบริหารอาคารพลศึกษา พบว่า โรงเรียนในอำเภอเขาคกรรจ์ และโรงเรียนในอำเภออรัญประเทศ โรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น โรงเรียนในอำเภอคลองหาด มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารอาคารพลศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนในอำเภอเขาคกรรจ์ มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ด้านการบริหารอาคารพลศึกษา มากกว่าโรงเรียนในอำเภออรัญประเทศ โรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น โรงเรียนในอำเภอคลองหาด

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัย ปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า

1. ปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว โดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านการบริหารอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม ด้านการบริหารอาคารโรงฝึกงาน และด้านการบริหารอาคารพลศึกษา ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดี สามารถก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนและส่งเสริมทางวิชาการ (นัฐยาพร คุณภู, 2545, หน้า 14-17) สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และความเจริญงอกงาม โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับ อาคารเรียน อาคารประกอบ สถานที่ บริเวณ รวมทั้งบุคคลและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่อยู่รอบตัวผู้เรียนทุกชนิด ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน หรือก่อให้เกิดการเรียนรู้ เพราะสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีอิทธิพลเหนือจิตใจ และพฤติกรรมของผู้เรียน เป็นการเสริมสร้าง

ขวัญและกำลังใจในการประกอบกิจกรรม การเรียนการสอนและการงานของทุกคนในสถานศึกษา สร้างเสริมบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดผลสำเร็จทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตามเป้าหมาย (สงบ มณีแสง, 2532, หน้า 139) ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จึงให้ความสำคัญกับการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม แต่อาจมีข้อจำกัดในด้านงบประมาณจึงทำให้มีปัญหาอยู่บ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ สิงหรวงศ์ (2535) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการดำเนินงานอาคารสถานที่ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาด้านการใช้อาคารสถานที่และการควบคุมดูแลอาคารสถานที่ที่มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ผู้วิจัยได้ศึกษาปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว พบว่า มีประเด็นสำคัญในรายด้านที่ผู้วิจัยนำมา อภิปราย ดังนี้

1.1 ด้านการบริหารบริเวณโรงเรียน โดยรวมมีปัญหา อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีแนวรั้วเครื่องหมายแสดงเขต บริเวณโรงเรียน นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาปรับปรุงการบริหาร และจัดบรรยากาศส่งเสริม วิชาการ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อม ที่เป็นระบบเป็นสัดส่วน โดยแบ่งบริเวณพื้นที่สำหรับสร้างอาคาร บริเวณพักผ่อนของนักเรียน บริเวณทำกิจกรรม เช่น โรงเรียนวังไพรวิทยาคม มีการแบ่งพื้นที่สำหรับทำสวนสมุนไพร มีการทำบอร์ดประจำกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดสวนคณิตศาสตร์ มีการทำรั้วรอบโรงเรียน มีการปลูกต้นไม้ รอบบริเวณโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับอากาศที่ปลอดโปร่ง ไม่เป็นแหล่งมลพิษ และเมื่อสิ้นสุด ภาคเรียนจะมีการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนในการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อนำผล มาปรับปรุงพัฒนางานอาคารสถานที่ สอดคล้องกับ วิพล นาคพันธ์ และสมเดช สีแสง (2539, หน้า 1) ที่กล่าวว่าบริเวณโรงเรียนควรคำนึงถึงสภาพความปลอดภัยของนักเรียน มีรั้วรอบ ไม่มีน้ำขัง ตกแต่งบริเวณให้สวยงามร่มรื่น เหมาะในการจัดกิจกรรมและเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจของนักเรียน สอดคล้องกับ พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2543, หน้า 26-27) ที่ให้ข้อคิดว่า “ธรรมชาติและ สิ่งของที่งดงามในโรงเรียนจะเป็นสิ่งแวดล้อมที่ดีให้ครูและนักเรียน มีผลทั้งทางกายและทางจิตใจ” การจัดสวนที่ประกอบด้วยดอกไม้สวยงาม มีความประทับใจในสิ่งที่งดงาม และบังเกิดผลเมื่อเป็น ผู้ใหญ่ ทำให้มีจิตใจรักธรรมชาติ ไม่คิดทำลาย สามารถรักษาธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่มีไว้ ในที่สุด ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สายสมร ภูเจริญ (2538, หน้า 3) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรสร้าง บรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน ให้ทุกคนในโรงเรียนมีความรู้สึกอบอุ่นเมื่อมาอยู่ร่วมกัน จะช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นักเรียนจะเกิดความรู้รัก

ว่าอยากมาโรงเรียน มาแล้วมีความอบอุ่น สบายใจ และ ชลิต พุทธรักษา (2536, หน้า 133) กล่าวถึง การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ว่า การใช้อาคารสถานที่ไม่ใช่จะราบรื่นเสมอไป บางโรงเรียนได้อาคารสร้างใหม่ ซึ่งมีความสะดวกในการใช้ แต่บางโรงเรียนตั้งมานาน อาคารก็เก่าทรุดโทรม บริเวณน้ำไม่เคยท่วมก็ท่วม น้ำเน่า ดันไม้ที่ปลูกไว้ก็ตาย นอกจากสภาพดังกล่าว อาคารสถานที่ยังมีสิ่งอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบอีกมากมายที่จะต้องทำการประเมินการใช้ เพราะการประเมินการใช้จะช่วยให้เห็นข้อผิดพลาด ที่ทำให้เกิดอุปสรรค หรือความไม่สะดวก ในการจัดการศึกษา ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.2 ด้านการบริหารอาคารเรียน โดยรวมมีปัญหา อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ประตู หน้าต่าง อยู่ในสภาพชำรุด เครื่องมือ อุปกรณ์ในการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย และนำผลการประเมินไปใช้ในการดูแลรักษา อาคารเรียนสม่ำเสมอ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีอาคารเรียน ที่อยู่ในสภาพดี ได้รับงบประมาณในการสร้างอาคารเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อรองรับกับจำนวนนักเรียน ที่มากขึ้น เช่น โรงเรียนวัฒนานคร และโรงเรียนวังน้ำเย็นวิทยาคม ในปีการศึกษา 2549 ได้รับ งบประมาณในการสร้างอาคารเรียน 4 ชั้น แต่บางครั้งงบประมาณอาจมีจำกัดในการซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคาร หรืออุปกรณ์ในการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย และบางครั้งการชำรุดเล็กน้อย ก็อาจคิดว่ายังไม่ต้องซ่อมแซม จึงทำให้การบริหารอาคารเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้อง กับ ชลิต พุทธรักษา (2536 หน้า 134) ที่กล่าวถึง การซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ว่า ควรดูแลซ่อมแซมอยู่ตลอดเวลาเพื่อจะได้ดูไม่เก่า และใช้งานได้ดี ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบำรุงรักษา ผู้บริหารจะต้องเป็นนักซ่อมแซม ทันทีที่พบเห็นสิ่งชำรุดเล็กๆ น้อยๆ ต้องรีบมอบหมายให้นักการภารโรง จัดการซ่อมแซม ให้เสร็จเรียบร้อย อย่าปล่อยทิ้งให้ทรุดโทรมมาก ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานอาคาร สถานที่ มีหน้าที่ดูแลตรวจสอบ และรับผิดชอบบริเวณในโรงเรียน โดยเน้นความเป็นระเบียบ ความสะอาด นักเรียนที่ได้รับมอบหมายให้ทุกคนเป็นผู้รับผิดชอบ สอดคล้องกับ สำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 93) ที่กล่าวว่า การดำเนินการด้านอาคารสถานที่ ให้สอดคล้องกับความเจริญเติบโตทางด้านร่างกายของนักเรียน ควรจะให้สะดวกปลอดภัย ทุกสัณฐาน คณะกรรมการแต่ละหลังแต่ละชั้นจะต้องคำนึงถึงแสงสว่าง ทิศทางลม การระบาย ถ่ายเทอากาศ นอกจากนี้ยังต้องเอาใจใส่ในเรื่อง แสงสว่าง อุณหภูมิ ความชื้น การระบายถ่ายเทอากาศ การป้องกันการรบกวนจากสภาวะอื่น เช่น ฝุ่นละออง เสียง กลิ่น คว้น อันเป็นเหตุรบกวนผู้อื่นให้ ขาดสมาธิขาดความสนใจหรือเป็นภัยแก่ผู้เรียน และ ชลิต พุทธรักษา (2536, หน้า 133) กล่าวถึง การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ว่า การใช้อาคารสถานที่ไม่ใช่จะราบรื่นเสมอไป บางโรงเรียน

ได้อาคารสร้างใหม่ ซึ่งมีความสะดวกในการใช้ แต่บางโรงเรียนตั้งมานาน อาคารก็เก่าทรุดโทรม บริเวณน้ำไม่เคยท่วมก็ท่วม น้ำเน่า ดินไม้ที่ปลูกไว้ก็ตาย นอกจากสภาพดังกล่าว อาคารสถานที่ ยังมีสิ่งอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบอีกมากมายที่จะต้องทำการประเมินการใช้ เพราะการประเมินการใช้ จะช่วยให้เห็นข้อผิดพลาด ที่ทำให้เกิดอุปสรรค หรือความไม่สะดวกในการจัดการศึกษา ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าว ที่เกิดขึ้นเพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

1.3 ด้านการบริหารห้องเรียน โดยรวมมีปัญหา อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุนการจัดบรรยากาศ ห้องเรียน สื่อ และอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นประจำห้องเรียน และโต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ประจำห้องมีเพียงพอ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ถึงแม้ห้องเรียนจะมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน แต่การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาสามารถจัดการสอบเป็นชั่วโมง นักเรียนสามารถเปลี่ยนห้องเรียน ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือบางโรงเรียน เช่น โรงเรียนวังไพรวิทยาคม โรงเรียนท่าเกษมพิทยา โรงเรียนวัฒนานคร โรงเรียนเขาสกวิทยาคม ฯลฯ ก็สามารถบริหารจัดการโดยให้นักเรียน เรียนตามห้องเรียนธรรมชาติ โรงพลศึกษา สนามกีฬา ศาลาพักผ่อน ปัญหาด้านการจัดห้องเรียน สามารถแก้ปัญหาไปได้ แต่งบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาเกือบทุกแห่งมีปัญหา ขาดงบประมาณสนับสนุนการจัดบรรยากาศห้องเรียน สื่อ และอุปกรณ์การสอนที่จำเป็นประจำห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ประจำห้องมีไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทำให้การบริหารห้องเรียน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ วิพล นาคพันธ์ และสมเดช สีแสง (2539, หน้า 1) ที่กล่าวว่า งานที่เกี่ยวกับอาคาร ได้แก่ อาคารเรียน ห้องเรียน ต้องเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบ ไฟฟ้า ระบบการติดต่อภายใน ระบบสายโทรศัพท์รวม งานดาวเทียม เสาอากาศวิทยุสื่อสาร โต๊ะ เก้าอี้ นักเรียน โต๊ะเก้าอี้ผู้บริหารและครู โต๊ะเก้าอี้ในห้องประชุม ระบบแสงเสียงในห้องประชุม ห้องเรียน ห้องอื่น ๆ ระบบการปรับอากาศและการถ่ายเทอากาศในห้องต่าง ๆ

1.4 ด้านการบริหารห้องพิเศษ โดยรวมมีปัญหา อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนห้องพิเศษ เพียงพอ มีป้ายเตือนเรื่องความปลอดภัย การใช้เครื่องมืออุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ และ มีการประเมินผล การใช้ห้องพิเศษอย่างสม่ำเสมอ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ในระดับมัธยมศึกษา มีสาขาวิชาเฉพาะ ที่โรงเรียนต้องจัดให้นักเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงต้องมีห้องพิเศษ เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องศิลปะ และห้องดนตรี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชา แต่การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนห้องพิเศษอาจไม่เพียงพอ ไม่มีครูที่เชี่ยวชาญในการดูแลห้องพิเศษ มีการประเมินผลการใช้ห้องพิเศษไม่ต่อเนื่อง จึงทำให้การบริหารห้องพิเศษ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ วิพล นาคพันธ์ และสมเดช สีแสง

(2539, หน้า 1) ที่กล่าวว่า งานอาคารเป็นงานที่เกี่ยวกับอาคาร อาคารประกอบและห้องพิเศษ โรงเรียนควรมีห้องพิเศษเช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องศิลปะและดนตรี ห้องอุปกรณ์การสอน และห้องพลานามัย ห้องต่าง ๆ เหล่านี้ จะต้องมียุทธศาสตร์จำเป็นตามหลักสูตร และกิจกรรมพิเศษครบครัน มีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบการติดต่อภายใน ระบบสายโทรศัพท์รวม จานดาวเทียม เสาอากาศวิทยุสื่อสาร โต๊ะ เก้าอี้นักเรียน และ ชลิต พุทธรักษา (2536, หน้า 133) กล่าวถึง การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ว่า การใช้อาคารสถานที่ไม่ใช่ว่า จะราบรื่นเสมอไป บางโรงเรียนได้อาคารสร้างใหม่ ซึ่งมีความสะดวกในการใช้ แต่บางโรงเรียน ตั้งมานาน อาคารก็เก่าทรุดโทรม บริเวณน้ำไม่เคยท่วมก็ท่วม น้ำเน่า ต้นไม้ที่ปลูกไว้ก็ตาย นอกจาก สภาพดังกล่าว อาคารสถานที่ยังมีสิ่งอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบอีกมากมายที่จะต้องทำการประเมินการใช้ เพราะการประเมินการใช้จะช่วยให้เห็นข้อผิดพลาด ที่ทำให้เกิดอุปสรรค หรือความไม่สะดวก ในการจัดการศึกษา ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ ผลการนิเทศติดตามผลของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระแก้ว (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว, 2540 อ้างถึงใน อภิชาติ บัวทอง, 2541) ที่พบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ยังมีส่วนที่ต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาหลายด้าน อาทิ การรักษาความสะอาด การดูแลพื้นที่บริเวณโรงเรียน ให้เกิดความสวยงาม ร่มรื่น การดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้และปลอดภัย รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน ได้อย่างถูกต้อง

1.5 ด้านการบริหารห้องบริการ โดยรวมมีปัญหา อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ เพียงพอ การจัดสรรงบประมาณสนับสนุนเพียงพอ และการดูแลรักษา ตกแต่งห้องบริการให้สวยงาม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งมีการจัด ห้องบริการ เช่น ห้องสมุด ห้องแนะแนว ห้องทะเบียน ห้องพยาบาล เพื่อให้ให้นักเรียนได้ติดต่อ ประสานงานและใช้บริการของโรงเรียน แต่โรงเรียนบางแห่งยังขาดงบประมาณในการดูแลห้องพิเศษ เช่น โรงเรียน วังไพรวิทยาคมมีห้องสมุดแต่การจัดสรรงบประมาณในการซื้อหนังสือในแต่ละปีน้อย หนังสือมีไม่เพียงพอกับความต้องการของนักเรียนและครู ห้องทะเบียนขาดงบประมาณในการจัดซื้อ คอมพิวเตอร์และเครื่องพิมพ์เฉพาะงานทะเบียน ต้องใช้ร่วมกับงานวิชาการอื่น ๆ ทำให้เมื่อนักเรียน มาติดต่อใช้บริการทำให้เกิดความล่าช้า สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2536, หน้า 131) ที่กล่าวว่า การวางแผนการใช้อาคารสถานที่ของผู้บริหารโรงเรียนต้องมีการปฐมนิเทศ การใช้อาคารสถานที่แก่ครู นักเรียน และคณาจารย์ ผู้บริหารจะต้องแนะนำว่า แต่ละห้องมีความมุ่งหมาย หรือเน้นไปในทางใด เช่น นักเรียนต่าง ๆ ทำไมจึงต้องอยู่ในอาคารเรียนนั้น ห้องพิเศษต่าง ๆ ได้

เปลี่ยนแปลงไปอย่างไร จะใช้ประโยชน์จากการใช้อย่างไร ทางที่ดีควรให้ผู้ใช้ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน และการปฐมนิเทศควรจะให้กว้างขวาง ลึกซึ้งหรืออาจถึงขั้นจัดอบรมเพื่อปฏิบัติการได้ก็จะดี

1.6 ด้านการบริหารอาคารฝึกงาน โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ มีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ เพียงพอ นำผลการประเมินมาปรับปรุงการใช้อาคาร และมีการติดตามประเมินผลการใช้อาคารโรงฝึกงาน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่ง เปิดการเรียนการสอนเน้นอาชีพมากขึ้น หน่วยงานต้นสังกัดจึงได้จัดงบประมาณในการสร้างอาคารฝึกงานให้กับโรงเรียนทุกโรง แต่งบประมาณในการซื้ออุปกรณ์ หรืองบประมาณในการบริหารอาคารฝึกงาน โรงเรียนต้องจัดสรรเอง บางโรงเรียนใช้จากเงินค่ารายหัวนักเรียน เงินระดมทรัพยากรทางการศึกษา จึงทำให้การบริหารอาคารฝึกงาน มีปัญหาเนื่องจากมีเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ ไม่เพียงพอ ผู้บริหารไม่มีการติดตามประเมินการใช้อาคารอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 93) ที่กล่าวว่า การดำเนินการด้านอาคารสถานที่ ให้สอดคล้องกับความจริงเติบโตทางด้านร่างกายของนักเรียน ควรจะให้สะดวกปลอดภัยทุกสัณฐาน โครงสร้างอาคารแต่ละหลังแต่ละชั้นจะต้องคำนึงถึงแสงสว่าง ทิศทางลม การระบายถ่ายเทอากาศ นอกจากนี้ยังต้องเอาใจใส่ในเรื่อง แสงสว่าง อุณหภูมิ ความชื้น การระบายถ่ายเทอากาศการป้องกันการรบกวนจากสภาวะอื่น เช่น ฝุ่นละออง เสียง กลิ่น ควัน อันเป็นเหตุรบกวนผู้อื่นให้ขาดสมาธิขาดความสนใจหรือเป็นภัยแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับ วิพล นาคพันธ์ และสมเดช สีแสง (2539 หน้า 14) ที่ให้ความเห็นว่า การประเมินผลด้านอาคารสถานที่ ต้องทำเป็นระยะๆ และสม่ำเสมอตามเวลาที่กำหนดไว้ในแผนโดยใช้เทคนิคที่สำคัญ คือการทำตาราง กำหนดเวลาการประเมินผลไว้อย่างชัดเจนในแต่ละโครงการทำตารางกำหนดการใช้อาคารสถานที่ และบันทึกผลมีการตรวจตราดูแลอย่างสม่ำเสมอให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น การแบ่งหน้าที่รับผิดชอบแล้วรายงานผล ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเล่าเรียนอีกด้วย

1.7 ด้านการบริหารอาคารโรงอาหาร โดยรวมมีปัญหา อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ เครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม โทรทัศน์เครื่องเสียง ฯลฯ มีสภาพการใช้งานได้ดี โต๊ะ เก้าอี้ให้นักเรียน ครู พักรับประทานอาหารเพียงพอ และมีระบบการทำความสะอาด และบำบัดน้ำเสียที่ดี ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมัศึกษามีนักเรียนจำนวนมาก ทุกโรงเรียนมีโรงอาหารแต่อาจขาดเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น โรงเรียนวังไพรวิทยาคม มีโรงเรียนที่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนแต่ขาดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น ไม่มีพัดลมและโทรทัศน์ โรงเรียนเขาสกวิทยาคมโรงอาหารเดิมอยู่ในสภาพทรุดโทรม

ต้องใช้ชั้นล่างอาคารดัดแปลงเป็นโรงเรียนอาหาร ซึ่งมีบริเวณพื้นที่ โด๊ะ และเก้าอี้ไม่เพียงพอ ต้องบริหารจัดการโดยการสลับชั่วโมงพักกลางวันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นกับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งโรงเรียนมัธยมศึกษาหลายแห่งก็มีปัญหาเช่นเดียวกัน แต่ก็มีแก้ไข ปัญหาไปได้ ทำให้การบริหารอาคารโรงอาหาร อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536, หน้า 93) ที่กล่าวว่า การดำเนินการด้านอาคารสถานที่ ให้สอดคล้องกับความเจริญเติบโตทางด้านร่างกายของนักเรียน ควรจะให้สะดวกปลอดภัยทุกสัณฐาน โครงสร้างอาคารแต่ละหลังแต่ละชั้นจะต้องคำนึงถึงแสงสว่าง ทิศทางลม การระบายถ่ายเทอากาศ นอกจากนี้ยังต้องเอาใจใส่ในเรื่อง แสงสว่าง อุณหภูมิ ความชื้น การระบายถ่ายเทอากาศการป้องกัน การรบกวนจากสภาวะอื่น เช่น ฝุ่นละออง เสียง กลิ่น ความชื้นเป็นเหตุรบกวนผู้อื่นให้ขาดสมาธิ ขาดความสนใจหรือเป็นภัยแก่ผู้เรียน วัสดุ นวัตกรรม และสมเด็จ สีแสง ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบการติดต่อภายใน ระบบสายโทรศัพท์รวม งานดาวเทียม เสาอากาศวิทยุสื่อสาร โด๊ะ เก้าอี้นักเรียน โด๊ะเก้าอี้ผู้บริหารและครู โด๊ะเก้าอี้ในห้องประชุม ระบบแสงเสียงในห้องประชุม ห้องเรียน ห้องอื่น ๆ ระบบการปรับอากาศและการถ่ายเทอากาศในห้องต่าง ๆ และสอดคล้องกับ ผลการนิเทศติดตามผลของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว, 2540 อ้างถึงใน อภิชาติ บัวทอง, 2541) ที่พบว่า การจัดสิ่งแวดล้อม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ยังมีส่วนที่ต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาหลายด้าน อาทิ การรักษาความสะอาด การดูแลรักษาอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ และปลอดภัย รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

1.8 ด้านการบริหารอาคารหอประชุม โดยรวมมีปัญหา อยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ จัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง ในแผนปฏิบัติการ เครื่องเสียงที่ใช้เพียงพอ และมีคุณภาพ และ นำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุง การใช้หอประชุม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก อาคารหอประชุมมีความจำเป็นสำหรับทุกโรงเรียน เนื่องจากในรอบปีการศึกษาต้องมีการจัดกิจกรรมนักเรียนอยู่บ่อยครั้ง เช่น การประชุมนักเรียน ประชุมผู้ปกครอง กิจกรรมไหว้ครู กิจกรรมทางวิชาการ การแข่งขันทักษะกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ ฯลฯ โรงเรียนมัธยมศึกษาจึงมีจัดหอประชุมทุกโรง แต่บางโรงมีงบประมาณจำกัด ในการปรับปรุงพัฒนาอาคารหอประชุม เช่น โรงเรียนวังไพรวิทยาคม มีหอประชุม แต่ขาดอุปกรณ์อำนวยความสะดวก เช่น พัดลม เครื่องเสียงที่มีคุณภาพ โด๊ะ เก้าอี้ มีไม่เพียงพอ ทั้งที่มีการประเมินผล การบริหารจัดการอาคารสถานที่และหอประชุมทุกปีการศึกษา แต่บางปีไม่มีโครงการปรับปรุง พัฒนาหอประชุมในแผนปฏิบัติการประจำปี เนื่องจากมีงบประมาณจำกัด ต้องใช้งบประมาณ

ในการพัฒนาอื่นที่เร่งด่วนมากกว่า สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (2537, หน้า 21) ที่กล่าวว่า การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ เป็นการดำเนินการประเมินผลการใช้เพื่อการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงแนวการดำเนินงานด้านนี้ ให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์สูงสุดและเพื่อเก็บข้อมูล สำหรับการวางแผนการดำเนินงาน อาคารสถานที่ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การควบคุมดูแล อาคารสถานที่ และการประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ สอดคล้องกับ ชลิต พุทธรักษา (2536, หน้า 133) ที่กล่าวถึง การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ว่า การใช้อาคารสถานที่ไม่ใช่ว่าจะ ราบรื่นเสมอไป บางโรงเรียนได้อาคารสร้างใหม่ ซึ่งมีความสะดวกในการใช้ แต่บางโรงเรียนตั้งมานาน อาคารก็เก่าทรุดโทรม บริเวณน้ำไม่เคยท่วมก็ท่วม น้ำเน่า ดันไม้ที่ปลูกไว้ก็ตาย นอกจากสภาพดังกล่าว อาคารสถานที่ยังมีสิ่งอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบอีกมากมาย จะต้องทำการประเมินการใช้ เพราะ การประเมินการใช้จะช่วยให้เห็นข้อผิดพลาด ที่ทำให้เกิดอุปสรรค หรือความไม่สะดวกในการจัดการ การศึกษา ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่ ได้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับวิพล นาคพันธ์ และสมเดช สีแสง (2539, หน้า 14) ที่ให้ ความเห็นว่า การประเมินผลด้านอาคารสถานที่ต้องทำเป็นระยะๆ และสม่ำเสมอตามเวลาที่กำหนดไว้ในแผน โดยใช้เทคนิคที่สำคัญ คือ การทำตารางกำหนดเวลาการประเมินผลไว้อย่างชัดเจนในแต่ละ โครงการทำตารางกำหนดการใช้อาคารสถานที่และบันทึกผล มีการตรวจตราดูอย่างสม่ำเสมอ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่นการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบแล้วรายงานผล ซึ่งจะเป็น ส่วนหนึ่งของการศึกษาเล่าเรียนอีกด้วย

1.9 ด้านการบริหารอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม โดยรวมมีปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ฝาค้าง ประตู มั่นคง แข็งแรง และไม่มีรอยขีดข่วน จัดงบประมาณสนับสนุนอย่างต่อเนื่องเพียงพอ และตกแต่งบริเวณ รอบห้องน้ำให้เป็นระเบียบสวยงาม ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนมัธยมศึกษาเกือบทุกแห่ง มีจำนวนห้องน้ำไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เนื่องจากไม่มีงบประมาณในการสร้างห้องน้ำ ขณะที่นักเรียนมีจำนวนมากขึ้นแต่ห้องน้ำมีจำนวนเท่าเดิม สภาพก็ชำรุดขาดงบประมาณในการซ่อมแซม บางโรงเรียนไม่มีนักการภารโรง หรือมีนักการภารโรงโรงเรียนไม่เพียงพอทำให้ขาดคนดูแลห้องน้ำ และบริเวณโดยรอบ ถึงแม้บางโรงเรียน เช่น โรงเรียนเขاجرจรจวิทยาคม โรงเรียนวังไพรวิทยาคม ฯลฯ จะแก้ปัญหาโดยการแบ่งเขตพื้นที่ดูแลรับผิดชอบให้กับนักเรียนแต่ก็ไม่สามารถแก้ปัญหาได้หมด เนื่องจากข้อจำกัดหลายอย่าง เช่น นักเรียนไม่สามารถซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดเองได้ ในการตกแต่ง โดยรอบบริเวณก็ต้องใช้งบประมาณ จึงทำให้การบริหารอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม มีปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ชลิต พุทธรักษา (2536, หน้า 134) ที่กล่าวว่า การซ่อมแซมบำรุงรักษา อาคารสถานที่ว่า ควรดูแลซ่อมแซมอยู่ตลอดเวลา เพื่อจะได้ดูไม่เก่า และใช้งานได้ดี ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

กับการบำรุงรักษาผู้บริหารจะต้องเป็นนักซ่อมแซม ทันทีที่พบเห็นสิ่งชำรุดเล็กๆ น้อยๆ ต้องรีบมอบหมายให้นักการภารโรง จัดการซ่อมแซม ให้เสร็จเรียบร้อย อย่าปล่อยให้ทิ้งให้ทรุดโทรมมาก ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้างานอาคารสถานที่ มีหน้าที่ดูแลตรวจสอบ และรับผิดชอบบริเวณในโรงเรียน โดยเน้นความเป็นระเบียบ ความสะอาด นักเรียนที่ได้รับมอบหมายให้ทุกคนเป็นผู้รับผิดชอบ ฝึกการใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมให้ถูกวิธี จัดให้ทุกคนเป็นเวรเก็บกวาด โดยโรงเรียนเตรียมอุปกรณ์ไว้ให้ เช่น ไม้กวาด กระป๋องใส่เศษผง เข่ง และเหล็กคีบ สอดคล้องกับ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2537, หน้า 21) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องรับผิดชอบ การวางแผนก่อนสร้างอาคารสถานที่ การใช้อาคารสถานที่ การควบคุมดูแลการใช้อาคารสถานที่ การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ และซ่อมแซมบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนันต์ เลาหวิภูต (2544) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนระยองวิทยาคม สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่า โรงเรียนมีพื้นที่และบริเวณจำกัด ไม่เพียงพอต่อการสร้างสถานที่พักผ่อน และขาดแคลนงบประมาณในการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม ขาดแคลนงบประมาณที่จะจ้างคนงานหรือผู้ดูแลความสะอาด

1.10 ด้านการบริหารอาคารพลศึกษา โดยรวมมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ อุปกรณ์กีฬา และเครื่องอำนวยความสะดวกเพียงพอ มีป้ายนิเทศแสดงคำแนะนำแนวปฏิบัติการใช้อุปกรณ์แต่ละประเภท และมีการตกแต่งอาคารพลศึกษาที่มีบรรยากาศทางวิชาการ ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนมัธยมศึกษาทุกแห่งมีการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา เพื่อฝึกทักษะให้กับนักเรียน จึงต้องมีอาคารพลศึกษา แต่บางโรงเรียนมีงบประมาณจำกัดในการจัดซื้ออุปกรณ์กีฬา และเครื่องอำนวยความสะดวก ขาดงบประมาณในการทำป้ายนิเทศแสดงคำแนะนำแนวปฏิบัติการใช้อุปกรณ์แต่ละประเภท และไม่มีงบประมาณในการตกแต่งอาคารพลศึกษา แต่บางโรงเรียน เช่น โรงเรียนเขมรกรรจวิทยา โรงเรียนวังไพรวิทยาคม ฯลฯ แก้ปัญหาโดยการให้นักเรียนจัดทำป้ายนิเทศโดยรอบอาคารพลศึกษา หรือจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวิชาพลศึกษา เพื่อแสดงบรรยากาศทางวิชาการด้านพลศึกษา จึงทำให้การบริหารอาคารพลศึกษา มีปัญหา อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ วิพล นาคพันธ์ และสมเดช สีแสง (2539, หน้า 1) ที่กล่าวว่า โรงเรียนควรมีห้องพิเศษ เช่น ห้องอุปกรณ์การสอน และห้องพละนามัย ห้องต่างๆ เหล่านี้จะต้องมีอุปกรณ์จำเป็นตามหลักสูตรและกิจกรรมพิเศษครบครัน และสอดคล้องกับ ผลการนิเทศติดตามผลของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว, 2540 อ้างถึงใน อภิชาติ บัวทอง, 2541) ที่พบว่า การจัดสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระแก้ว ยังมีส่วนที่ต้องเร่งปรับปรุงและพัฒนาหลายด้าน อาทิ การรักษาความสะอาด การดูแลพื้นที่บริเวณโรงเรียนให้เกิดความสวยงาม ร่มรื่น การดูแลรักษา

อาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้และปลอดภัย รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง

2. ปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ไม่ว่าโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ ต่างก็ต้องมีการจัดการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ตอบสนองต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนอย่างเต็มประสิทธิภาพ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อให้ นักเรียนเป็นคนดี คนเก่ง และอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นแนวเดียวกันหมดทั่วประเทศ โรงเรียนทุกขนาดต่างก็ปฏิบัติงานสนองนโยบายทั้งสิ้น ฉะนั้นไม่ว่าโรงเรียนขนาดใด ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนต่างก็ต้องร่วมมือกันพัฒนา และจัดระบบการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพเหมือนกันทุกแห่ง จึงทำให้ ปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ เฉลิม พรหมคุณาภรณ์ (2539, หน้า 103-106) ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เขตการศึกษา 12 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ปีการศึกษา 2538 จำนวน 944 คน พบว่านักเรียนหญิงในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วิทยา ปาละสิทธิ์ (2544, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว พบว่า โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว จำแนกตามที่ตั้ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยรวม พบว่า โรงเรียนในอำเภอเขาฉกรรจ์ มีปัญหาการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มากกว่าโรงเรียนในอำเภออรัญประเทศ โรงเรียนในอำเภอน้ำเย็น โรงเรียนในอำเภอคลองหาด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก พื้นที่ต่างกันย่อมทำให้มีความแตกต่างกันทั้งสภาพภูมิศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ อาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี ภาษา ศาสนา ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิก (พจน์ เทียมศักดิ์, 2543, หน้า 19-20) ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอเขาฉกรรจ์

มีลักษณะเป็นที่ราบสลับที่ดอนมีภูเขาเล็กกระจายอยู่ทั่วไป ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและปศุสัตว์ ผู้ปกครองนักเรียนมีรายได้น้อย เมื่อเทียบกับอำเภอรัฐประเทศซึ่งเป็นเมืองชายแดนที่มีความเจริญมาช้านาน มีเศรษฐกิจดี เป็นเมืองท่องเที่ยวชายแดน ประชาชนอำเภอมียรายได้ดี อาจทำให้การระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อมาใช้จ่ายในการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอำเภอเขาฉกรรจ์มีปัญหามากกว่าโรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น ทั้งอำเภอเขาฉกรรจ์มีพื้นที่ถึง 774.31 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่มากกว่าอำเภอวังน้ำเย็น (324.40 ตารางกิโลเมตร) และอำเภอคลองหาด (417.082 ตารางกิโลเมตร) ผู้บริหารทั้งทางต้นสังกัดและผู้บริหารโรงเรียนอาจดูแลไม่ทั่วถึง การประสานงานในหน่วยงานเครือข่ายก็ไม่สามารถทำได้อย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด ทำให้การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมโรงเรียนอำเภอเขาฉกรรจ์ มีปัญหามากกว่าโรงเรียนในอำเภอวังน้ำเย็น และโรงเรียนในอำเภอคลองหาด ซึ่งสอดคล้องกับ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2534, หน้า 58-60) ที่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับสถานที่ตั้งขององค์การ ได้แก่ การมีทรัพยากรที่จำกัด ความคลุมเครือ กฎเกณฑ์ที่เข้มงวด การแข่งขัน การมีข้อกีดกัน ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งภายในบุคคล ซึ่งต้องเลือกตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่แตกต่างกัน และพบว่า หนึ่งในปัญหาการบริหารงาน ซึ่งเป็นปัญหาที่เกิดจากสภาพแวดล้อม ยังมีผลกระทบต่อโครงสร้างขององค์การ กระบวนการบริหาร จากการวิจัยของ จูติชัย จุฑาพรรณชาติ (2539) ได้วิจัยพบว่า การติดตามงานของผู้บริหารแตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามสถานที่ตั้งของโรงเรียนสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิทยา ปาละสิทธิ์ (2544, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เขตอำเภอตาพระยา จังหวัดสระแก้ว พบว่า โรงเรียนที่มีสถานที่ตั้งโรงเรียนต่างกัน มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

เพื่อให้การบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว ดำเนินการการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในทุกด้านที่มีปัญหามากที่สุด 3 อันดับแรก ดังนี้

1. ด้านการบริหารบริเวณโรงเรียน

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดงบประมาณในการสร้างแนวรั้วเครื่องหมายแสดง

ขอบเขตบริเวณโรงเรียน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยสอบถามความคิดเห็นจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาปรับปรุงการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมด้านวิชาการ เช่น จัดนิทรรศการ การศึกษา จัดประกวดผลงานทางวิชาการ จัดแข่งขันทักษะทางวิชาการ

2. ด้านการบริหารอาคารเรียน

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อ หรือซ่อมแซมประตู หน้าต่าง ที่อยู่ในสภาพชำรุด

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดงบประมาณในการจัดซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ในการป้องกัน และรักษาความปลอดภัย ในอาคารและในบริเวณโรงเรียน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยสอบถามความคิดเห็นจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องและนำผลการประเมิน ไปใช้ในการดูแลรักษา และปรับปรุงอาคารเรียนอย่างสม่ำเสมอ

3. ด้านการบริหารห้องเรียน

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการสนับสนุนการจัดบรรยากาศ ห้องเรียน มีการประกวดการตกแต่งห้องเรียน

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการซื้อสื่อ และอุปกรณ์การสอน ที่จำเป็นประจำห้องเรียน

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการซื้อโต๊ะ เก้าอี้ และอุปกรณ์ ประจำห้องให้มีจำนวนเพียงพอแก่นักเรียน

4. ด้านการบริหารห้องพิเศษ

4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในจัดทำห้องพิเศษ และจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นประจำห้องอย่างเพียงพอ

4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำป้ายเตือนเรื่องความปลอดภัย ในการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ

4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยสอบถามความคิดเห็นจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการประเมินผล การใช้ปรับปรุงพัฒนาห้องพิเศษอย่างสม่ำเสมอ

5. ด้านการบริหารห้องบริการ

5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ อย่างเพียงพอ

5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการบริหารห้องบริการอย่างเพียงพอ

5.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีนโยบายให้ครูดูแลรักษาคณะห้องบริการให้สวยงาม

6. ด้านการบริหารอาคารฝึกงาน

6.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น พัดลม เครื่องปรับอากาศ ฯลฯ เพียงพอ

6.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยสอบถามความคิดเห็นจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุง พัฒนาการใช้อาคารฝึกงาน

6.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการติดตามประเมินผลการใช้อาคาร โรงฝึกงาน

7. ด้านการบริหารอาคารโรงอาหาร

7.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการซื้อและซ่อมแซมพัดลม โทรทัศน์เครื่องเสียง ฯลฯ ให้มีสภาพการใช้งานได้ดี

7.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการจัดซื้อโต๊ะ เก้าอี้ให้นักเรียน ครู พักรับประทานอาหารเพียงพอ

7.3 ผู้บริหารสถานศึกษาจัดทำระบบการทำความสะอาด และบำบัดน้ำเสียของอาคารโรงอาหารให้มีสภาพที่ดี

8. ด้านการบริหารอาคารหอประชุม

8.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่องในการบริหารงานอาคารหอประชุม โดยจัดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี

8.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดงบประมาณในการซื้อเครื่องเสียงที่ใช้อย่างเพียงพอ และมีคุณภาพที่ดี

8.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการประเมินผลการบริหารอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม โดยสอบถามความคิดเห็นจากครู นักเรียน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วนำผลการนำผลการประเมินมาพัฒนาปรับปรุงการใช้อาคารหอประชุม

9. ด้านการบริหารอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม

9.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรขอความร่วมมือ จากนักเรียน ครูและนักการภารโรง ให้ช่วยกันดูแลผืนนั่ง ประตู ให้นั่นคงแข็งแรง และไม่มีรอยขีดข่วน

9.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดงบประมาณสนับสนุนในการบริหารอาคารห้องน้ำ ห้องส้วม อย่างต่อเนื่องเพียงพอ

9.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรขอความร่วมมือ จากนักเรียน ครูและนักรการภารโรง ให้ช่วยกันดูแล จัดตกแต่งบริเวณรอบห้องน้ำให้เป็นระเบียบสวยงาม

10. ด้านการบริหารอาคารพลศึกษา

10.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์กีฬา และ เครื่องอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ กับจำนวนนักเรียน

10.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ผู้ดูแลอาคารพลศึกษาจัดทำป้ายนิเทศแสดง คำแนะนำแนวปฏิบัติการใช้อุปกรณ์แต่ละประเภท

10.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ผู้ดูแลอาคารพลศึกษาจัดตกแต่งอาคารพลศึกษา ที่มีบรรยากาศทางวิชาการ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการจัดบรรยากาศที่ส่งเสริมด้านวิชาการ ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

2. ควรมีการศึกษาปัญหาการประเมินผล การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว

3. ควรมีการศึกษาวิธีการในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา เพื่อการบริหารงานอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว